

Podvod

Trestný čin podvodu je dokonán obohacením pachatele nebo jiné osoby, k obohacení které směřoval. Obohacením se rozumí neoprávněné rozmnožení majetku pachatele nebo jiné osoby. Jestliže pachatel trestným činem podvodu získá věc a takovou věc dále převede na jinou osobu, je toto další jednání pachatele další součástí původního podvodného jednání, jímž již došlo k obohacení pachatele. Tímto dalším prodejem už pachatel podvodu sám sebe nebo jinou osobu dále neobohacuje, ale získává pouze ekvivalent toho, o co se již předtím podvodně neoprávněně obohatil.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 11 Tdo 779/2008, ze dne 4.11.2009)

Nejvyšší soud České republiky projednal v neveřejném zasedání dovolání nejvyšší státní zástupkyně ve věci obviněného M. S. proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích sp. zn. 23 To 133/2007 ze dne 24. 8. 2007, jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Okresního soudu v Českých Budějovicích pod sp. zn. 5 T 161/2004 a rozhodl tak, že podle § 265k odst. 1, odst. 2 tr. ř. se rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích sp. zn. 23 To 133/2007 ze dne 24. 8. 2007 zrušuje ve zprošťujícím výroku v bodě III. č. 2 týkajícím se obviněného M. S., a ve výroku o náhradě škody ve vztahu k poškozené obchodní společnosti P.-Z., spol. s r. o. Podle § 265k odst. 2 věta druhá tr. ř. se zrušují také další rozhodnutí na zrušenou část rozsudku obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 tr. ř. se Krajskému soudu v Českých Budějovicích přikazuje, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění :

Rozsudkem Okresního soudu v Českých Budějovicích sp. zn. 5 T 161/2004 ze dne 27. 4. 2006 byl obviněný M. S. uznán vinným

- trestným činem podvodu podle § 250 odst. 1, odst. 3 písm. b) tr. zák., kterého se dopustil dílem samostatně a dílem ve formě spolupachatelství podle § 9 odst. 2 tr. zák. a který byl dílem ve stádiu pokusu podle § 8 odst. 1 tr. zák. (body 1. až 11. a bod 15. výroku o vině),
- trestným činem krádeže podle § 247 odst. 1 písm. b), odst. 3 písm. b) tr. zák. ve formě spolupachatelství podle § 9 odst. 2 tr. zák. (bod 13. výroku o vině),
- trestným činem úvěrového podvodu podle § 250b odst. 1, odst. 3 tr. zák. ve formě spolupachatelství podle § 9 odst. 2 tr. zák. dílem ve stádiu pokusu podle § 8 odst. 1 tr. zák. (body 16. a 17. výroku o vině),
- pomocí k trestnému činu podvodu podle § 10 odst. 1 písm. c) a § 250 odst. 1, odst. 3 písm. b) tr. zák. ve stádiu pokusu podle § 8 odst. 1 tr. zák. (bod 24. výroku o vině).

Za tyto trestné činy mu byl podle § 250 odst. 3 tr. zák. za použití § 35 odst. 1 tr. zák. uložen úhrnný trest odnětí svobody v trvání 4 roky nepodmíněně. Podle § 39a odst. 3 tr. zák. byl pro výkon trestu zařazen do věznice s dozorem. Současně okresní soud rozhodl tímto rozsudkem o nárocích na náhradu škody.

Pro úplnost je třeba dodat, že spolu s obviněným S. byli v tomto řízení pro rozmanitou majetkovou trestnou činnost dílem spáchanou společně s obviněným S. odsouzeni také další obvinění, celkem dalších 6 osob.

Proti výše uvedenému rozsudku podali obvinění M. S. a D. D. odvolání, přičemž rozsudek napadla

odvoláním i státní zástupkyně Okresního státního zastupitelství v Českých Budějovicích, která podala odvolání v neprospěch obviněných M. S., D. D. a F. R. Z podnětu těchto odvolání věc následně projednal Krajský soud v Českých Budějovicích a rozsudkem ze dne 24. 8. 2007, sp. zn. 23 To 133/2007, napadený rozsudek podle § 258 odst. 1 písm. a), b), c), d), e), f), odst. 2 tr. ř. částečně zrušil, a to u obviněného M. S. v bodech 1. až 6. výroku o vině, u obviněného D. D. ve výrocích o vině, trestu a náhradě škody, u obviněného F. R. v bodech 16. a 17. výroku o vině, přičemž u obviněných S. a R. zrušil rozsudek v celém výroku o trestu a ve výroku o náhradě škody ohledně poškozené fa F. M. P. - K., se sídlem v B.

Podle § 259 odst. 3 tr. ř. ve věci znovu rozhodl u obviněného M. S. tak, že mu za trestné činy podvodu podle § 250 odst. 1, odst. 3 písm. b) tr. zák., dílem dokonáný, dílem ve stádiu pokusu podle § 8 odst. 1 tr. zák., krádeže podle § 247 odst. 1 písm. b), odst. 3 písm. b) tr. zák., úvěrového podvodu podle § 250b odst. 1, odst. 3 tr. zák., dílem dokonáný, dílem ve stádiu pokusu podle § 8 odst. 1 tr. zák., a pomoc k trestnému činu podvodu podle § 10 odst. 1 písm. c) a § 250 odst. 1, odst. 3 písm. b) tr. zák. ve stádiu pokusu podle § 8 odst. 1 tr. zák., ohledně nichž zůstal napadený rozsudek nedotčen, podle § 250 odst. 3 tr. zák. za použití § 35 odst. 1 tr. zák. uložil úhrnný trest odnětí svobody v trvání 3 roky a 6 měsíců.

Podle § 39a odst. 3 tr. zák. obviněného pro výkon trestu zařadil do věznice s dozorem.

Pod bodem III. č. 1 byl obviněný M. S. podle § 226 písm. c) tr. ř. zproštěn obžaloby pro skutek popsáný pod bodem 1. výroku o vině rozsudku soudu prvního stupně, neboť nebylo prokázáno, že tento skutek spáchal.

Výrokem pod bodem III. č. 2 byl obviněný podle § 226 písm. e) tr. ř. zproštěn obžaloby pro skutek spočívající v tom, že po vzájemné společné dohodě v podvodném úmyslu obv. S. jako jednatel společnosti I.-1 s. r. o. a obv. D. D. vystupující jako osoba jednající za tutéž společnost, dne 14. 11. 2003 uzavřeli se společností P.-Z., spol. s. r. o., na pobočce v Č. B. smlouvu o operativním pronájmu stavebního zařízení na předmět pronájmu zemní stroj CAT 424 D v hodnotě 1.167.200,- Kč, a další smlouvu na předmět pronájmu kladivo k zemnímu stroji zn. CAT H70 v hodnotě 212.700,-Kč, když při převzetí zařízení jednali již s úmyslem toto nevrátit a prodat třetí osobě, což se jim však nepodařilo, a proto dne 24. 11. 2004 zařízení vrátili zpět do místa zapůjčení, přičemž z dlužného nájemného ve výši 51.278,- Kč neuhradili nic a svým jednáním se pokusili společností P.-Z., spol. s. r. o., způsobit škodu ve výši nejméně 1.379.900,- Kč, jímž měl spolu s dalšími skutky spáchat trestný čin podvodu podle § 250 odst. 1, odst. 3 písm. b) tr. zák. dílem dokonáný, dílem ve stádiu pokusu podle § 8 odst. 1 tr. zák., protože trestnost činu zanikla.

Dalšími výroky odvolací soud rozhodl o některých nárocích na náhradu škody.

Proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích podala nejvyšší státní zástupkyně v zákonné lhůtě dovolání v neprospěch obviněného M. S. Dovoláním napadá zprošťující výrok v bodě III. č. 2, výrok o trestu a výrok o náhradě škody ohledně poškozené obchodní společnosti P.-Z., spol. s. r. o., z důvodu ustanovení § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., protože rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku. V dovolání uvádí, že krajský soud odůvodnil zprošťující výrok ohledně tohoto skutku tak, že v daném případě došlo k zániku trestnosti pokusu trestného činu podle § 8 odst. 3 písm. a) tr. zák. Z toho plyne, že podle názoru krajského soudu, pokud byly zapůjčené stroje nakonec vráceny, zůstal trestný čin podvodu podle § 250 tr. zák. jen ve stádiu pokusu, u něhož navíc vrácením těchto strojů došlo k dobrovolnému upuštění od dokonání trestného činu a tím k zániku trestnosti.

Nejvyšší státní zástupkyně s tímto právním názorem nesouhlasí. Poukazuje na právní teorii i dlouholetou soudní praxi, podle které je trestný čin podvodu podle § 250 tr. zák. dokonán již v okamžiku, kdy věc, která je předmětem útoku, přejde z dispozice poškozeného do dispozice osoby, k

jejímuž obohacení je trestný čin zaměřen. Tomu odpovídá i požadavek, aby u trestného činu podvodu bylo prokázáno, že pachatel od počátku jednal v úmyslu obohatit sebe nebo jinou osobu uvedením druhé osoby v omyl a způsobit tak na cizím majetku škodu. Orgány činné v trestním řízení včetně soudů obou stupňů neměly o podvodném úmyslu obviněných nejmenší pochybnosti. Jestliže tedy obvinění předmětné věci od poškozené organizace převzali a 10 dní je měli ve své moci s cílem prodat je třetí osobě, vykazuje toto jednání podle názoru dovolatelky všechny zákonné znaky skutkové podstaty dokonání trestného činu podvodu podle § 250 tr. zák.

Dále dovolatelka uvádí, že z rozsudku nalézacího soudu nelze zjistit, které dílčí skutky ve výroku o vině trestným činem podvodu podle § 250 odst. 1, odst. 3 písm. b) tr. zák. popsané pod body 1. až 11. a 15. soud kvalifikoval jako dokonané a které považoval za ukončené ve stádiu pokusu. Avšak i kdyby jednání obviněného skutečně nepřekročilo stádium pokusu trestného činu podvodu, i tak nelze považovat rozhodnutí odvolacího soudu za akceptovatelné. Ustanovení § 8 odst. 3 tr. zák. předpokládá, že pachatel upustí od dalšího jednání a odstraní nebezpečí vzniklé zájmu chráněnému trestním zákonem z uskutečněného pokusu dobrovolně. O dobrovolném upuštění od dokonání však nelze mluvit v případech, kdy pachateli brání v dokonání překážka, kterou není schopen překonat. Ve skutečnosti byly oba stroje vrácené poškozené organizaci právě pro překážku, kterou pachatelé nebyli schopni překonat, protože nebyli sto v potřebné době najít osobu, která by je koupila.

Na závěr dovolatelka rekapituluje, že podle jejího názoru skutek, který je předmětem dovolání, vykazuje všechny znaky dokonání trestného činu a nesprávně bylo aplikováno ustanovení § 8 odst. 3 písm. a) tr. zák. Podmínky pro zánik trestnosti dobrovolným upuštěním od dokonání trestného činu nebyly dány a zproštění obviněného S. obžaloby pro tento skutek z důvodu uvedeného v § 226 písm. e) tr. ř. je nesprávné.

Nejvyšší státní zástupkyně navrhla, aby Nejvyšší soud podle § 265k odst. 1, odst. 2 tr. ř. za podmínky uvedené v § 265p odst. 1 tr. ř. zrušil ohledně obviněného M. S. rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 24. 8. 2007, sp. zn. 23 To 133/2007, ve zprošťujícím výroku v bodě III. č. 2, ve výroku o trestu a ve výroku o náhradě škody ve vztahu k poškozené obchodní společnosti P.-Z., spol. s r. o., a zrušil i další rozhodnutí na toto rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu a dále aby postupoval podle § 265l odst. 1 tr. ř. a přikázal Krajskému soudu v Českých Budějovicích, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

K dovolání nejvyšší státní zástupkyně se prostřednictvím svého obhájce stručně vyjádřil i obviněný M. S. Uvedl, že setrvává na svých vyjádřeních a plně se ztotožňuje se zprošťujícím výrokem Krajského soudu v Českých Budějovicích. Ve svém vyjádření rovněž vyslovil souhlas s projednáním dovolání v neveřejném zasedání.

Nejvyšší soud České republiky (dále jen „Nejvyšší soud“) jako soud dovolací nejprve zkoumal, zda je předmětné dovolání přípustné, zda je podáno osobou oprávněnou v předepsané zákonné lhůtě a na místě, kde lze dovolání učinit. Zabýval se i otázkou, zda má podané dovolání obligatorní obsahové náležitosti, tak jak je upravuje ustanovení § 265f tr. ř. Dospěl k závěru, že nejvyšší státní zástupkyně podala dovolání v zákonné lhůtě u věcně a místně příslušného soudu, označila za rozhodnutí, proti kterému dovolání směřuje, rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 24. 8. 2007, sp. zn. 23 To 133/2007, a uvedla konkrétní výroky tohoto rozsudku, které dovoláním napadá. V dovolání rovněž výslovně uvedla, že je podává v neprospěch obviněného a důvod dovolání vymezila ustanovením § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. s tím, že předmětné rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku. Lze tedy konstatovat, že splnila všechny zákonné podmínky pro podání právně účinného dovolání a Nejvyšší soud proto považuje dovolání za přípustné a v důsledku toho umožňující přezkum napadeného rozhodnutí v dovoláním vymezené šíři.

Dovolací důvod uvedený v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. je dán, pokud rozhodnutí spočívá na

nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení. V jeho mezích lze namítat nesprávnou právní kvalifikaci skutku a dále vadu jiného hmotně právního posouzení, která spočívá v nesprávném posouzení některé další otázky s právní kvalifikací skutku přímo nesouvisející, nicméně významnou v posuzování jiné skutkové okolnosti, např. z hlediska hmotného práva trestního, popř. i jiného právního odvětví. Tento dovolací důvod neumožňuje napadnout postup dle procesních předpisů, ale je zaměřen výlučně proti nesprávnému hmotně právnímu posouzení. Dovolací důvod musí být v dovolání deklarován nejen formálně, ale musí být odůvodněn rovněž relevantními konkrétními vadami. Za naplnění tohoto dovolacího důvodu nelze považovat výhrady ke správnosti skutkových zjištění ani výhrady k hodnocení provedených důkazů. Povinností Nejvyššího soudu je vycházet ze skutkových zjištění nalézacího soudu, které mohou být modifikovány na základě doplněného dokazování v odvolacím řízení soudem odvolacím a v návaznosti na takto zjištěný skutkový stav zhodnotit správnost hmotně právního posouzení.

Dovolání nejvyšší státní zástupkyně v projednávané věci tyto principy dovolacího řízení respektuje, když namítá výlučně nesprávné právní posouzení skutku uvedeného pod III. č. 2 rozhodnutí krajského soudu a z něho plynoucí závěr o zproštění obžaloby. Dovolatelka v podstatě uvádí, že skutek, tak jak byl zjištěn soudy obou stupňů, nelze z právního hlediska považovat za pokus trestného činu podvodu podle § 8 odst. 1 k § 250 odst. 1, odst. 3 písm. b) tr. zák., nýbrž že jednání, kterého se obviněný dopustil, je nutno považovat za dokonáný trestný čin. Dále, a jaksí navíc, namítá, že i pokud by toto jednání bylo možno z právního hlediska klasifikovat jako pokus trestného činu, nebyla splněna zákonná podmínka zániku trestnosti pokusu plynoucí z § 8 odst. 3 tr. zák., t. j. podmínka dobrovolnosti při upuštění od dokonání trestného činu.

Nejvyšší soud k tomu uvádí, že pokus trestného činu podvodu se od dokonání trestného činu liší především nedostatkem následku (účinku), v důsledku čehož se plně nerozvine ani příčinná souvislost mezi jednáním a zamýšleným následkem. Podvodné jednání cíleně směřuje k obohacení pachatele (nebo jiné osoby), přičemž prostředkem k tomuto účinku je uvedení poškozeného (nebo jiné osoby) v omyl, prostřednictvím kterého pachatel svého cíle dosahuje. Jinými slovy, pachatel poškozeného (nebo jinou osobu) úmyslně uvede v omyl, čímž předstírá okolnosti, které nejsou v souladu se skutečným stavem věci. Podvodné jednání je dokonáno obohacením pachatele (nebo jiné osoby). Jako pokus je možné posoudit pouze jednání, kterým pachatel po uvedení jiného v omyl své obohacení nedokoná nebo jednání, kterým se pachatel pokusil uvést někoho v omyl. Trestný čin podvodu je tedy dokonán obohacením pachatele nebo jiné osoby, k obohacení které směřoval. Obohacením se rozumí neoprávněné rozmnožení majetku pachatele nebo jiné osoby. Jestliže pachatel trestným činem podvodu získá věc a takovou věc dále převede na jinou osobu, je toto další jednání pachatele další součástí původního podvodného jednání, jímž již došlo k obohacení pachatele. Tímto dalším prodejem už pachatel podvodu sám sebe nebo jinou osobu dále neobohacuje, ale získává pouze ekvivalent toho, o co se již předtím podvodně neoprávněně obohatil.

V souvislosti s projednávaným případem lze odkázat např. na rozhodnutí publikované ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 47/2002. Toto rozhodnutí řeší sice otázku naplnění subjektivní stránky trestného činu podvodu podle § 250 odst. 1 tr. zák. v případě uzavírání tzv. leasingových smluv, ale jeho závěr, podle kterého čin je v těchto případech dokonán převzetím předmětu leasingu (nájmu) pachatelem, jenž se tímto způsobem obohatí na úkor leasingové společnosti, platí v plném rozsahu i na projednávaný případ (obdobně ve vztahu k vypůjčené věci viz i R 106/1953).

Jak vyplývá ze samotné formulace skutku, obvinění již při převzetí strojních zařízení jednali s úmyslem tyto nevrátit a prodat třetí osobě. O podvodném úmyslu obviněných neměly soudy pochybnosti. Ze skutku rovněž plyne, že oba stroje obvinění od poškozené organizace převzali a měli je v držení cca 10 dnů. Vrátili je až poté, když nebyli sto tyto stroje prodat třetí osobě. Je tedy zřejmé, že jejich jednání vykazuje všechny znaky skutkové podstaty dokonání trestného činu

podvodu. Za tohoto stavu dobrovolné upuštění od pokusu trestného činu tedy v úvahu nepřichází a zprošťující výrok krajského soudu je evidentně vadný.

S ohledem na výše uvedené se jeví nadbytečným zabývat se další námitkou dovolatelky, podle které i v případě, že by jednání obviněných bylo možné posoudit jako pokus trestného činu, nepřipadá v úvahu zánik trestnosti pokusu aplikací § 8 odst. 3 písm. a) tr. zák., protože by nebyla splněna podmínka dobrovolnosti při upuštění od dalšího jednání potřebného k dokonání činu. Pouze pro úplnost Nejvyšší soud dodává, že se s názorem dovolatelky i na tuto otázku plně ztotožňuje a rovněž je přesvědčen, že obviněný trestný čin nedokončil, tak jak původně zamýšlel, pro těžko překonatelnou překážku spočívající v nemožnosti najít pro tato strojní zařízení v krátké době kupce.

Nejvyšší soud tedy dospěl k závěru, že dovolání nejvyšší státní zástupkyně je důvodné, rozsudek krajského soudu trpí vytykanou vadou a v důsledku toho je zprošťující výrok v rozporu se zákonem. Proto napadený rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ve zprošťujícím výroku v bodě III. č. 2 týkajícím se obviněného M. S. zrušil. Protože ve zprošťujícím výroku má svůj podklad i výrok o náhradě škody ve vztahu k poškozené společnosti P. Z., spol. s r. o., zrušil i tento výrok o náhradě škody. Současně zrušil také všechna rozhodnutí na zrušenou část rozsudku obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu.

Nejvyšší státní zástupkyně ve svém dovolání výslovně uvedla, že napadá i výrok o trestu z předmětného rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích. Důvody, které je k tomu vedou, nijak blíže nespecifikovala, neargumentovala ani dovolacím důvodem podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. ani žádnou jinou skutečností. Zřejmě však vycházela z ustanovení § 265k odst. 2 tr. ř., podle kterého, zruší-li v dovolacím řízení Nejvyšší soud byť jen zčásti výrok o vině, zruší vždy zároveň celý výrok o trestu, jakož i další výroky, které mají ve výroku o vině svůj podklad. Toto ustanovení však nelze podle názoru Nejvyššího soudu v projednávaném případě aplikovat. A to z toho důvodu, že výrok o trestu má svůj podklad ve výroku rozsudku, jímž byl obviněný uznán vinným ze spáchání trestných činů, nemá však svůj podklad ve zprošťujícím výroku. Odsuzující část rozsudku však tímto rozhodnutím o dovolání dotčena nebyla. Není tedy ani důvod ke zrušení výroku o trestu. Protože skutek uvedený pod III. č. 2 napadeného rozsudku krajského soudu je vlastně dílčím skutkem pokračujícího trestného činu, v případě, že dojde k odsouzení obviněného pro tento skutek, lze otázku trestu řešit aplikací ustanovení o společném trestu za pokračování.

Nejvyšší soud Krajskému soudu v Českých Budějovicích přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. Věc se tím vrací do stádia řízení před soudem druhého stupně. V novém řízení je povinností krajského soudu odstranit vytykané vady rozhodnutí, přičemž je vázán právním názorem Nejvyššího soudu vysloveným v tomto rozhodnutí.

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů , judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Exekuce](#)
- [Důkazní břemeno](#)
- [Dokazování, neúčinnost právního jednání](#)
- [Katastr nemovitostí](#)
- [Náhrada za ztrátu na výděлку \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Ochrana spotřebitele \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Pracovněprávní vztah \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)

- [Společný nájem bytu manžely \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Určení otcovství \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Jméno v obchodní firmě právnické osoby](#)
- [Dokazování](#)